

Subjektivní stránka trestného činu

Sama skutečnost, že obviněnému muselo být alespoň rámcově zřejmé, že se jedná o trestnou činnost, nevylučuje ani takovou interpretaci, že obviněnému muselo být zřejmé, že jde o nelegální transakci, aniž by nutně muselo jít o trestný čin, ale např. jen o porušení obchodního zákoníku, občanského zákoníku či jiných mimotrestních právních předpisů.

Sama skutečnost, že obviněnému muselo být alespoň rámcově zřejmé, že se jedná o trestnou činnost, nevylučuje ani takovou interpretaci, že obviněnému muselo být zřejmé, že jde o nelegální transakci, aniž by nutně muselo jít o trestný čin, ale např. jen o porušení obchodního zákoníku, občanského zákoníku či jiných mimotrestních právních předpisů.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 330/2002, ze dne 16.7.2002)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dne 16. 7. 2002 dovolání, které v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 35 T 17/99 podal obviněný M. L., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 2 To 9/2002, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 2 To 9/2002, v části týkající se obviněného M. L. a rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 11. 2001, sp. zn. 35 T 17/99, zrušují, jakož se i podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Ostravě přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 11. 2001, sp. zn. 35 T 17/99, byl obviněný M. L. uznán vinným pomocí k pokusu trestného činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 8 odst. 1 tr. zák., § 250 odst. 1, 4 tr. zák. a odsouzen podle § 250 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody na pět roků a devět měsíců nepodmíněně se zařazením do věznice s dozorem podle § 39a odst. 3 tr. zák.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal obviněný M. L. odvolání, které bylo podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 2 To 9/2002. Pro úplnost je třeba poznamenat, že tímto usnesením Vrchního soudu v Olomouci bylo zároveň rozhodnuto také o odvolání, které podal obviněný X. N. H. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 10. 2001, sp. zn. 36 T 10/97.

Obviněný M. L. podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci. Uvedl, že dovolání podal z důvodu stanoveného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Namítl, že jednání, jímž byl uznán vinným, nenaplnovalo znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 8 odst. 1 tr. zák., § 250 odst. 1, 4 tr. zák., protože

nebylo prokázáno propojení jeho úmyslu s úmyslem hlavních pachatelů, tj. pachatelů trestného činu podvodu. Připustil, že u něho přicházelo v úvahu kvalifikovat skutek jako trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. Navrhl, aby Nejvyšší soud ohledně něho zrušil napadené usnesení a aby Vrchnímu soudu v Olomouci přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4, 5 tr. ř. napadené usnesení, pokud jde o obviněného M. L., i řízení, které této části usnesení předcházelo, a shledal, že dovolání je důvodné.

Obviněný M. L. byl uznán vinným skutkem, který podle zjištění Krajského soudu v Ostravě spočíval v tom, že tento obviněný v měsíci březnu 1996 a na počátku měsíce dubna 1996 s cílem neoprávněně se obohatit formou podílu na vylákaných penězích dle požadavku Ing. R. R. zajistil účet spoluobviněného X. N. H., vedený u AB, a. s., aby na něj posléze neoprávněným vstupem do počítačové sítě byla převedena vysoká částka peněz, kterou měl vybrat a která měla být předána dalším účastníkům trestné činnosti, načež dne 2. 4. 1996 byla na tento účet připsána v důsledku podvodného jednání Ing. J. C. částka 41 000 000 Kč z účtu MCHZ, a. s., a peníze v hotovosti v uvedené výši se snažil ve dnech 4. 4. a 5. 4. 1996 v součinnosti se spoluobviněným X. N. H. vybrat, avšak dne 5. 4. 1996 byl v pobočce banky zadržen orgány Policie ČR, nekorektní příkaz k platbě 41 000 000 Kč byl odhalen, platba byla stornována a již dne 3. 4. 1996 odeslána zpět.

Z tzv. právní věty výroku o vině je patrné, že Krajský soud v Ostravě považoval tímto skutkem u obviněného M. L. za naplněné ty znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu, které spočívají v tom, že obviněný poskytl jinému pomoc k tomu, aby se dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby ke škodě cizího majetku sebe a jiného obohatil tím, že uvedl někoho v omyl, a způsobil tak na cizím majetku škodu velkého rozsahu, jehož se dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, avšak k dokonání trestného činu nedošlo.

Porovná-li se tyto zákonné znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu s tím, jak byl posuzovaný skutek zjištěn a popsán ve skutkové části výroku o vině, je třeba konstatovat, že skutek nevykazuje všechny zákonné znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu. Předpokladem odpovědnosti obviněného za pomoc k pokusu trestného činu podvodu je po subjektivní stránce to, že jeho úmyslným zaviněním (§ 4 tr. zák.) je zahrnuto nejen samotné zajištění či přesněji řečeno zprostředkování účtu, na který byly připsány peníze, nýbrž i okolnost, že tyto peníze budou získány způsobem naplňujícím zákonné znaky trestného činu podvodu. Skutkový stav zjištěný Krajským soudem v Ostravě neobsahuje žádné konkrétní zjištění, které by vyjadřovalo úmysl obviněného (§ 4 tr. zák.) ve vztahu k tomu, že peníze očekávané na účtu, jehož použití obviněný zprostředkoval, budou získány podvodem, resp. způsobem odpovídajícím trestnému činu podvodu. Žádné takové zjištění není patrné ani z odůvodnění rozsudku. Krajský soud v Ostravě na str. 10-11 odůvodnění svého rozsudku pouze uvedl, že obviněný „... si musel být nejméně rámcově vědom toho, že se jedná o majetkovou trestnou činnost, a to zejména s ohledem na extrémně vysokou peněžní částku, která se na účtu, který zajistil a z něhož měl peníze vybrat, objevila, a také s poukazem na okolnosti případu, zejména se zdůrazněním toho, že pokud by šlo o legální transakci, ... nebyl důvod používat účet jiné osoby“. K tomu však je třeba dodat, že úmysl obviněného ve vztahu k okolnosti, že peníze na účet, jehož použití zprostředkoval, budou získány způsobem odpovídajícím trestnému činu podvodu, zdaleka není naplněn zjištěním, že obviněný si byl alespoň rámcově vědom toho, že se jedná o majetkovou trestnou činnost. Pojem „majetková trestná činnost“ se totiž nevyčerpává tím, že nutně jde o trestný čin podvodu (§ 250 tr. zák.), ale může jít i o jiný trestný čin proti majetku podle deváté hlavy zvláštní části trestního zákona, o některý hospodářský trestný čin podle druhé hlavy

zvláštní části trestního zákona a konec konců zcela nelze vyloučit ani některý z dalších trestných činů. Je nutné uvážit i to, že zjištění, jimiž Krajský soud v Ostravě odůvodnil, že obviněný si musel být nejméně rámcově vědom toho, že se jedná o majetkovou trestnou činnost, nevylučují ani takovou interpretaci, že obviněnému muselo být zřejmé, že jde o nelegální transakci, aniž by nutně muselo jít o trestný čin, ale např. jen o porušení obchodního zákoníku, občanského zákoníku či jiných mimotrestních právních předpisů. Skutkový stav zjištěný Krajským soudem v Ostravě kromě toho nevykazuje žádné konkrétní zjištění, na základě kterého by bylo možné rozlišit, zda obviněný po subjektivní stránce jednal s vědomím, že jeho jednání spočívající ve zprostředkování účtu je účastí na nějakém trestném činu, který bude teprve spáchán tím, že na účet budou připsány peníze, resp. tím, že budou z účtu vybrány, anebo s vědomím, že jde o zprostředkování účtu, na který budou připsány peníze získané nějakým trestným činem, který již byl předtím spáchán. To znamená, že skutkový stav zjištěný Krajským soudem v Ostravě v podstatě vůbec neumožňuje spolehlivě po právní stránce posoudit, zda ze strany obviněného šlo o trestný čin podílnictví (§ 251 až § 252 tr. zák.), ať již v dokonané nebo nedokonané formě, anebo o účastenství na samotném trestném činu, z něhož peníze pocházely. Z tohoto hlediska nic neřeší zjištění, že obviněný jednal „s cílem neoprávněně se obohatit formou podílu na vylákaných penězích“, protože s tímto zjištěním samotným jsou slučitelné oba způsoby právní kvalifikace jednání obviněného.

Protože skutek, jímž byl obviněný uznán vinným a který byl popsán ve výroku i v odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Ostravě, nenaplnuje všechny zákonné znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 8 odst. 1 tr. zák., § 250 odst. 1, 4 tr. zák., je důvodný závěr, že napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci, který zamítl odvolání obviněného, spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud proto zrušil napadené usnesení ohledně obviněného M. L. a jako vadnou část předcházejícího řízení i rozsudek Krajského soudu v Ostravě. Současně zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením části napadeného usnesení a celého rozsudku pozbyla podkladu. V dalším Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda je důvodné, aby s přiměřeným použitím ustanovení § 261 tr. ř., na které odkazuje ustanovení § 265k odst. 2 tr. ř., zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci také ohledně obviněného X. N. H., v jehož věci nebylo podáno dovolání. Tento obviněný byl totiž také uznán vinným pomocí k pokusu trestného činu podvodu podle 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 8 odst. 1 tr. zák., § 250 odst. 1, 4 tr. zák., protože svůj bankovní účet poskytl k tomu, aby na něj byly připsány podvodně získané peníze. Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení ohledně obviněného M. L. z důvodu, že zjištěný skutek nevykazuje u tohoto obviněného takové skutkové okolnosti, které by po subjektivní stránce naplňovaly znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu. Jde ale o takové okolnosti, které nemají žádný vztah k obviněnému X. N. H. Pro posouzení otázky, zda znaky pomoci k pokusu trestného činu podvodu byly naplněny u obou obviněných, jsou rozhodná skutková zjištění, která je nutno hodnotit u každého z obviněných samostatně. Nejvyšší soud tak dospěl k závěru, že nejde o beneficium cohaesionis ve smyslu § 261 tr. ř., § 265k odst. 2 tr. ř., a proto napadené usnesení nezrušil ohledně obviněného X. N. H.

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)